

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ον/μο:.....

Α΄ Λυκείου
Γεν. Παιδείας
20-11-11

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο διάλογος του μονολόγου

Η **εξωστρέφεια** είναι το χαρακτηριστικό της εποχής μας. Όλα έγιναν θόρυβος, τρέξιμο και άγχος. Η εργασία χειρωνακτική και πνευματική, χρειάζεται αδιάκοπες δραστηριότητες. Οι βάρδιες στα εργοστάσια κι οι ώρες γραφείων ρυθμίζουν τη ζωή του σημερινού ανθρώπου και το ρολόι δίπλα στο μαξιλάρι του γίνεται εφιάλτης. Η **ανεργία** έχει τις δικές της δραστηριότητες. Τρεχάματα, απεργίες, συγκρούσεις και παραπέρα ακόμη έχει κλοπές, ληστείες, ναρκωτικά και αυτοκτονίες. **Η διασκέδαση, η καλούμενη «ψυχαγωγία», έχει εκδρομές, χορούς, θορύβους και ήχους, που τρυπάνε τ' αυτιά και το μυαλό του ανθρώπου.**

Αν προσθέσουμε σ' αυτά τις ρεκλάμες¹ του εμπορίου και τις προπαγάνδες της πολιτικής, η εικόνα της εξωστρέφειας γίνεται ακόμη πλειο² σκοτεινή. «Θόρυβοι, εικόνες αλλεπάλληλες, βία ατελείωτη, αχαλίνωτος ερωτισμός, με τέτοια ταΐζεται κάθε μέρα ο άνθρωπος... Μια αφηνιασμένη προπαγάνδα κατάλληλη για πλύση εγκεφάλου αφαιρεί από τον ταλαίπωρο άνθρωπο και το τελευταίο λεπτό περισυλλογής». (Ο μικρούλης Θεός, του PAUL GRASSE)

Ο σημερινός άνθρωπος δεν έχει ώρες ηρεμίας, σιωπής και περισυλλογής. Δεν έχει καιρό να μιλήσει με τον εαυτό του, να γνωρίσει τον εαυτό του και να ανακαλύψει τον εαυτό του. Έτσι μπορεί κανείς να εξηγήσει το κενό που αισθάνεται ο σύγχρονος άνθρωπος στην ύπαρξη και στη ζωή του κι έτσι επίσης μπορεί να εξηγήσει την οδυνηρή μοναξιά, που βασανίζει εκατομμύρια ανθρώπων. Έτσι μπορεί κανείς να εξηγήσει τη σύγχυση που υπάρχει στις σχέσεις και στη γλώσσα των σημερινών ανθρώπων κι έτσι επίσης μπορεί να εξηγήσει και την αναισθησία που δείχνει ο σημερινός άνθρωπος στις καθημερινές καταστροφές της ζωής.

Ο σύγχρονος άνθρωπος ισχυρίζεται πως κάνει διάλογο με το συνάνθρωπό του, προσθέτοντας ακόμη μια απάτη στη ζωή του. Γιατί πώς μπορώ να κατανοήσω τον συνάνθρωπο μου, όταν δεν γνωρίζω τον ίδιο τον εαυτό μου; Ποιος θα μιλήσει με ποιόν; Μηδενικό και μηδενικό δεν κάνουν άθροισμα.

Σε μία εποχή όμως, σαν τη δική μας, που ο άνθρωπος μέσα στη **μαζοποίηση**³ και την **τεχνοκρατία**⁴ χάνει την ψυχή και την

προσωπικότητά του, μια στροφή και επιστροφή στο βάθος, είναι ζήτημα ζωής και σωτηρίας της ανθρωπότητας. Σε μια εποχή, σαν τη δική μας, «που ο άνθρωπος είναι ένα κινητό μηδενικό και φτιάχνει τον κόσμο τρέχοντας πίσω από **ψευδαισθήσεις**» (Μονιέ), η αφύπνιση της συνείδησης είναι ο μοναδικός δρόμος να ξαναβρούμε την πραγματικότητα της ζωής. Σε μια εποχή που η ανθρωπότητα ολόκληρη χρειάζεται μια αναθεώρηση του πολιτισμού της, μια νέα **Αναγέννηση**, ή επιστροφή στο βάθος, εκεί που φυλάσσονται τα «αρχέτυπα» της ζωής, είναι η μόνη εγγύηση για μια αληθινή ανάπλαση του κόσμου και του ανθρώπου.

Θα μπορέσουν άραγε να το ακούσουν οι δάσκαλοι του και οι παιδαγωγοί του; Θα μπορέσουν να το ακούσουν οι πνευματικοί και πολιτικοί του ηγέτες;

Ειρηναίου Γαλανάκη, Μητροπολίτη Κισσάμου και Σελίνου, Μηνύματα Ευθύνης και αφύπνισης. Χανιά 1988, σελ 27-28

¹ Ρεκλάμα= Διαφήμιση

² Πλειό= πια(έκφραση της κρητικής διαλέκτου)

³ Μαζοποιώ= δίνω τα χαρακτηριστικά της μάζας ώστε να είναι παθητικός δέκτης ιδεών και εντολών

⁴ Τεχνοκρατία= Θεωρία που υποστηρίζει ότι η διαχείριση και ο έλεγχος της οικονομίας, της κυβέρνησης και ολόκληρου του κοινωνικού συστήματος πρέπει να γίνεται από ειδικούς επιστήμονες και γνώστες της τεχνολογίας δίνοντας έτσι προτεραιότητα στα τεχνολογικά δεδομένα και όχι στον ανθρώπινο παράγοντα.

Ασκήσεις:

A. Να γράψετε στο τετράδιο σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε σε 100-110 περίπου λέξεις.

(Μονάδες 25)

B.1. Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 80-100 λέξεων το περιεχόμενο του παρακάτω αποσπάσματος: «Η διασκέδαση, η καλούμενη «ψυχαγωγία», έχει εκδρομές, χορούς, θορύβους και ήχους, που τρυπάνε τ' αυτιά και το μυαλό του ανθρώπου».

(Μονάδες 10)

- B.2.** Να εντοπίσετε και να γράψετε στο τετράδιό σας πέντε παραδείγματα ποιητικής λειτουργίας της γλώσσας μέσα από το κείμενο. Στη συνέχεια να αναδιατυπώσετε τις φράσεις αυτές χρησιμοποιώντας στη γλώσσα αναφορική λειτουργία
(Μονάδες 10)
- B.3.** Να βρείτε το β' συνθετικό των λέξεων που σας δίνονται και να γράψετε με αυτό μία ομόρριζη για την καθεμία: ανεργία, ψυχαγωγία, μαζοποίηση, τεχνοκρατία, αναγέννηση.
(Μονάδες 5)
- B.4.** Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη της πρώτης παραγράφου.
(Μονάδες 4)
- B.5.** Να γράψετε για τις παρακάτω λέξεις του κειμένου από μία συνώνυμη: αδιάκοπες, αισθάνεται, ισχυρίζεται, κατανοήσω, εξηγήσει, ρυθμίζουν.
(Μονάδες 6)
- Γ.** Στο κείμενο υποστηρίζεται ότι ο σύγχρονος άνθρωπος «κάνει διάλογο με το συνάνθρωπό του προσθέτοντας ακόμη μια απάτη στη ζωή του». Πού οφείλεται, κατά τη γνώμη σου, η έλλειψη διαλόγου στις σχέσεις των νέων της εποχής μας και ποιά η αξία του ουσιαστικού διαλόγου στις διαπροσωπικές μας σχέσεις; Το κείμενο να πάρει τη μορφή του άρθρου σε σχολικό περιοδικό (400 λέξεις).
(Μονάδες 40)

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ(ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ)

- A.** Ο συγγραφέας πραγματεύεται την αποπροσωποποίηση των ανθρωπίνων σχέσεων. Αρχικά αναφέρει τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης εποχής που ενισχύουν τη μοναξιά. Τέτοια είναι η υπερεργασία, η ανεργία, η βία, τα ναρκωτικά, οι νόθες μορφές ψυχαγωγίας καθώς και η εμπορική και πολιτική προπαγάνδα. Αυτά, λοιπόν, απομακρύνουν τον άνθρωπο από κάθε περισυλλογή, του δημιουργούν ένα εσωτερικό κενό και τον οδηγούν σε μία στάση αναλγησίας απέναντι στα κοινωνικά δρώμενα. Ακολούθως, υποστηρίζει ότι ο διάλογος με τον συνάνθρωπο αποτελεί μία ψευδαίσθηση και ότι σε μία εποχή μαζοποίησης και τεχνοκρατίας η σωτηρία της ανθρωπότητας θα επιτευχθεί με το ξύπνημα της συνείδησης. Τέλος, αναρωτιέται κατά πόσο οι ιθύνοντες αυτού του κόσμου θα αφουγκραστούν το παραπάνω αίτημα.
- B.1.** Πολλοί είναι εκείνοι που υποστηρίζουν ότι η ψυχαγωγία σήμερα ταυτίζεται με δραστηριότητες που εκφυλλίζουν τον άνθρωπο, ναρκώνουν το πνεύμα του και αλλοτριώνουν την ψυχή του. Αυτά επιβεβαιώνονται αφού η αναζήτηση νόθων μορφών ψυχαγωγίας φθείρει την υγεία, παθητικοποιεί τη σκέψη, καλλιεργεί την εσωστρέφεια και οδηγεί στην ψυχοκτονία το σύγχρονο άνθρωπο. Ειδικότερα, τα κάθε λογής «κλαμπ», ο μαζικός τουρισμός, η κατάχρηση ηλεκτρονικών παιχνιδιών, καθώς και οι άλλες μορφές εμποριοποιημένης διασκέδασης, δεν ψυχαγωγούν πραγματικά. Αντίθετα απωθούν στο υποσυνείδητο του ανθρώπου το άγχος και τη φόρτιση της καθημερινότητας, υποκινώντας βίαιες και ανεξέλεγκτες αντιδράσεις στην κοινωνική του συμπεριφορά. Επομένως, όλες αυτές οι μορφές ψυχαγωγίας μόνο «τροφή» του πνεύματος και τροφή της ψυχής δεν προσφέρουν.
- B.2.** Παραδείγματα ποιητική λειτουργίας.
- α. «το ρολόι... γίνεται εφιάλτης».
 - β. «τρυπάνε το μυαλό του ανθρώπου».
 - γ. «με τέτοια ταΐζεται κάθε μέρα ο άνθρωπος».
 - δ. «Μια αφηνιασμένη προπαγάνδα...πλύση εγκεφάλου».
 - ε. «ο άνθρωπος είναι ένα κινητό μηδενικό».

Αναδιατύπωση με αναφορική λειτουργία.

- α. το ρολόι χτυπάει δυνατά και βασανιστικά.
- β. συγχύζουν (ή μπερδεύουν) το μυαλό του ανθρώπου.
- γ. τέτοια πληροφορείται κάθε μέρα ο άνθρωπος.
- δ. μια προπαγάνδα που υποδουλώνει τη σκέψη.
- ε. ο άνθρωπος είναι ένα τίποτα.

B.3. ανεργία- έργο π.χ. εργολαβία
ψυχαγωγία- αγωγή π.χ. διαπαιδαγώγηση
μαζοποίηση- ποιώ π.χ. ποίηση
τεχνοκρατία- κρατώ π.χ. κρατητήριο/ κρατικοποίηση
αναγέννηση- γέννηση π.χ. Χριστούγεννα

B.4. Δομικά μέρη παραγράφου:
Θεματική πρόταση: Η εξωστρέφεια... εποχής μας.
Λεπτομέρειες ή σχόλια: Όλα... ανθρώπου.
Κατακλείδα: Δεν έχει.

B.5. συνεχείς, αντιλαμβάνεται(νιώθει), υποστηρίζει, καταλάβω, ερμηνεύσει, διευθετούν.

Γ. Πρόλογος

Κύριο Μέρος

Ζητ. Α: Που οφείλεται η έλλειψη διαλόγου στις σχέσεις των νέων της εποχής μας;

- Η υλιστική αντίληψη για τη ζωή, που ανάγει την κατανάλωση σε αυτοσκοπό και όχι σε μέσο για την κάλυψη των αναγκών, επιβάλλει την εντατικοποιημένη εργασία, η οποία δεν αφήνει σε μικρούς και μεγάλους χρονικά περιθώρια για διάλογο.
- Η κρίση των αξιών, η έλλειψη σεβασμού προς την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.
- Η χαλάρωση των οικογενειακών δεσμών, τα διαφορετικά ωράρια των μελών της οικογένειας δεν αφήνουν χρόνο για συζήτηση.
- Η προώθηση της χρησιμοθηρικής γνώσης σε βάρος της ανθρωπιστικής παιδείας, σ' ένα εκπαιδευτικό σύστημα που στοχεύει στη δημιουργία πτυχιούχων και όχι πολύπλευρα καλλιεργημένων εφήβων, στερεί τις προϋποθέσεις του ώριμου διαλόγου.

- Η αναζήτηση από τους εφήβους ατομικών μορφών ψυχαγωγίας- τηλεόραση, βιντεοπαιχνίδια, ηλεκτρονικοί υπολογιστές- δεν επιτρέπει τη ζεστή ανθρώπινη επαφή, τον άμεσο διάλογο.
- Οι ίδιοι οι πολιτικοί ηγέτες συχνά υιοθετούν στις συζητήσεις τους τον παράλληλο μονόλογο, μετατρέποντας το διάλογο σε διαξιφισμό και διαμάχη, γεγονός που αποτελεί αρνητικό παράδειγμα για την εύπλαστη νέα γενιά.

Ζητ.: Ποιά η αξία του ουσιαστικού διαλόγου στις διαπροσωπικές μας σχέσεις;

- Αποτελεί το μοναδικό τρόπο επίλυσης των κοινωνικών προβλημάτων.
- Αμβλύνονται οι παρεξηγήσεις και οι διενέξεις.
- Βγαίνει το άτομο από το σκοτάδι της άγνοιας, αναπτύσσει κριτική.
- Συνειδητοποιεί, με τον εσωτερικό διάλογο, την ελλειπτικότητα του, τα ελαττώματα, τις αδυναμίες του και αγωνίζεται να τις μετατρέψει σε δυνατότητες.
- Αγωνίζεται για τη διεκδίκηση ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων μετατρέποντας έτσι τη δημοκρατία από πολίτευμα σε καθημερινό βίωμα και τρόπο ζωής.
- Επιβάλλει την επίλυση των διακρατικών διαφορών
- Γεφυρώνεται το χάσμα των γενεών και το παιδί γαλουχείται σε κλίμα αντιαυταρχικό και δημοκρατικό.
- Αποτελεί το ασφαλέστερο μέσο μάθησης και αγωγής

Επίλογος